

opusdei.org

Kristusega samastatud isiksus

Artikkel tugeva kristlikku
isiksuse kujundamisest:
„Milline põnev väljakutse on
sepistada isiksus, mis peegeldab
selgelt Kristus Jeesuse kujutist!”

25.04.2017

Miks ma niimoodi käitun? Miks ma
niisugune olen? Kas ma saan
muutuda? Need on küsimused, mida
me endalt mõnikord küsime. Ja vahel
esitame me neid teiste kohta: miks
on see inimene niisugune?
Vaadelgem neid küsimusi lähtuvalt

meie sihist: saada üha enam Jeesus Kristuse sarnasteks, lubades Tal meie eludes tegutseda. See protsess hõlmab kõiki seesuguse inimese dimensioone, kes säilitab jumalikkusest osa saades autentse inimlikkuse omadused, kasvatades neid vastavalt meie kristlikule kutsumusele.

Kristus on täiuslik Jumal ja täiuslik inimene: *perfectus Deus, perfectus homo*. Temas vaatleme me lõplikus täiuses inimest. „Kristus, Lunastaja, ilmutab täielikult inimesele inimest ennast. Kui nii võib öelda, siis see on Lunastusmüsteeriumi inimlik dimensioon. Selles dimensioonis leiab inimene uuesti selle suuruse, väarikuse ja väärtuse, mis tema inimsusele kuulub.”[1]

Uus elu, mille me ristimisel saime, on määratud olema ülesehitamisel *kuni me kõik jõuame usu ja Jumala Poja tundmise ühtsusesse, saades*

täismeheks Kristuse täisea mõõtu
mööda[2] Jumalik element, see
üleloomulik, on isiklikus pühaduses
määrav ning see ühendab ja
harmoniseerib omavahel kõiki
inimesi tahke. Kuid me ei tohiks
unustada, et siin on kaasatud, sellele
omase ja vajaliku elemendina,
inimlik pool: „Jumal tahab, et me
oleksime väga inimlikud, kui me
võtame omaks vastutuse olla tema
lapsed. Pea puudutagu taevast, kuid
jalad seisku kindlalt maa peal.
Kristlasena elamise hind ei ole
loobuda inimeseks olemisest ega
keelduda pingutamast, et saada neid
voorusi, mis on osadel inimestel,
isegi kui nad Kristust ei tunne. Iga
kristlase hind on meie Issanda
lunastav veri, kes tahab, et me
oleksime – ma rõhutan – väga
inimlikud ja väga jumalikulid ja et me
töotaksime iga päev jäljendada teda,
kes ta on *perfectus Deus, perfectus*
homo.[3]

Iseloomu kasvatamise ülesanne

Armum tegutsemine hinges käib käsikäes inimlikus küpsuses kasvamisega, meie iseloomu täiustamisega. Seega, arendades üleloomulikke voorusi, püüab inimene, kes otsib pühadust, omandada selliseid käitumis- ja mõtlemisviise, mis iseloomustavad kedagi, kes on küps ja tasakaalukas. Teda ei motiveeri mitte üksnes soov olla täiuslik, vaid ind peegeldada Kristuse elu. Seepärast julgustab püha Josemaría meid enesevaatlusele: „Mu poeg, kus on Kristus, keda inimesed sinus otsivad? Sinu uhkuses? Sinu soovis kehtestada ennast teiste üle? Sinu iseloomuvigades, mida sa ei soovi parandada? Sinu kangekaelsuses?... Kas Kristust võib leida seal? – Ei!” See vastus annab meile aimu sellest püüdlusest: „Olen nõus, et sul peab olema oma isiksus. Ent sinu isiksus

peab püüdma samastuda Kristuse omaga.”[4]

Meie isiksust mõjutab ennekõike see, mille me oleme pärinud, mis on hakanud avalduma sündimisest alates ja mida sageli kutsutakse temperamendiks. Seda mõjutavad ka asjaolud, mis on seotud meie kasvatusena, isiklikud otsused, suhted teiste inimeste ja Jumalaga ning paljud teised tegurid, võib-olla isegi alateadlikud. Kõik see viib erinevat tüüpi isiksuste või iseloomudeni (ekstravertne või uje, vaimustatud või vaoshoitud, muretu või murelik jne), mis väljendub selles, kuidas inimene töötab, teistega läbi käib, päevasündmustest mõtleb. Need elemendid mõjutavad iga inimese moraalset elu, edendades kas teatud vooruste arengut või – kui nende omandamiseks tehtav pingutus on puudulik – puuduste ilmnemist. Näiteks, innukas iseloom võib teha lihtsamaks töökuse

vooruse omandamise, eeldusel, et inimesel on ebajärjepidevuse ja aktivismi puuduste vältimiseks vajalik distsipliin.

Jumal loodab meid pühaduse teed mööda juhatades meie iseloomu peale. Iga ühe olemise viis on nagu viljakas põld, mida on vaja harida. Kui me eemaldame kannatlikult ja rõõmsameelselt kivid ja umbrohu, mis takistavad armu tegutsemist, hakkab see *vilja kandma, mõni sada, mõni kuuskümmend, mõni kolmkümmend seemet.*^[5] Kõik mehed ja naised võivad Jumala käest saadud talendid viljakaks muuta, eeldusel et nad lasevad end Püha Vaimu tegutsemisel muuta, sepistades isiksuse, mis peegeldab Kristuse palet. Kuid see ei tähenda inimese enda isiklike omaduste kaotamist. Püha Josemaría rõhutas: „te peate üksteisest erinevama nagu pühakud taevas on erinevad – iga

ühel oma isiklikud ja erilised
iseloomujooned.”[6]

Sellal, kui meil tuleb tugevdada ja
lihvida omaenda isiksust vastavuses
kristliku eluviisiga, ei püüa me saada
mingisuguseks „supermeheks”.

Pigem on eeskujuks alati Kristus
Jeesus, kel on inimlik loomus nagu
meiegi oma, kuid mis on täiuslik oma
normaalsuses ja mida on ülendanud
arm. Samuti on meil ülev eeskuju
Jumalaema näol: Maarjas näeme me
inimsuse – ja normaalsuse – täiust.
Maarja üldtunnustatud alandlikkus
ja lihtsus – tõenäoliselt tema enim
hinnatud omadused kogu kristlikus
traditsioonis – ühes tema läheduse ja
õrna meeldumusega kõigi oma laste
vastu – hea ema voorused – on
parimaks kinnituseks tema
täiuslikkusest. Ehkki ta on endiselt
loodud olend, võime me Maarjale
öelda: „sinust suurem on üksnes
Jumal!”[7] Sest ta on nii täielikult

inimlik, nii võluvalt naiselik: Emand
par excellence!

Inimlik ja üleloomulik küpsus

Sõna *küpsus* tähendab olla valmis, täielikult välja arenenud ning laiendatud tähenduses viitab see olemise täiusele. Seepärast leidub selle parim paradigma meie Issanda elus. Vaadeldes evangeeliumites, kuidas Kristus inimestega tegeles: tema tugevust kannatuses, tema otsustavust Isalt saadud missiooni ette võtmisel – siin on küpsuse mõõdupuu.

Samas hõlmab meie usk kõiki üllaid väärtusi, mis leiduvad erinevates kultuurides. Nii, et on kasulik võtta arvesse inimliku küpsuse traditsioonilist kriteeriumi samal ajal neid väärtusi puhastades. Seda on tehtud vähemal või rohkemal määral kogu kristluse ajaloo vältel. Näiteks Kreeka-Rooma klassikaline maailm,

mille Kirikuisad nii targalt kristlusesse pöörasid, paigutasid just tarkuse ja mõistlikkuse inimliku küpsuse ideaali keskmesse, mida mõisteti erinevate nüanssidega. Kristlikud filosoofid ja varase Kiriku teoloogid rikastasid seda pilti, tuues välja teoloogiliste vooruste esmatähtsuse, eriti armastuse, mis *on täiuslik side*^[8] nagu ütles püha Paulus ja mis annab kuju kõigile teistele voorustele.

Meie päevil ja meie ajal täiendavad inimliku küpsuse uurimust erinevad perspektiivid, mida pakuvad kaasaegsed teadused. Need leiud on kasulikud sel määral, et nende algus on visioon inimesest, kes on avatud kristlikule sõnumile. Seega, mõned kipuvad eristama kolme küpsuse valdkonda: intellektuaalne, emotsionaalne ja sotsiaalne. Intellektuaalse küpsuse märkimisväärsed tunnused sisaldavad: adekvaatset minapilti

(ühes lähedase vastavusega selle vahel, kuidas inimene ennast näeb ja milline ta tegelikult on; põhineb tugevalt siirusel iseenda vastu); selgelt määratletud isiklikud sihid ja eesmärgid, avatud ja piiramata silmapiiridega; harmooniline väärtusruum; eetiline ja moraalne kindlus; tervislik realism suhtes iseenda ja teistega; võime probleeme arutada ja rahulikult analüüsida; loovus ja initsiatiiv; jne

Mõningad emotsionaalse küpsuse tunnused – püüdmata olla põhjalik – oleksid: tasakaalukas käitumine elu sündmuste suhtes, heitumata läbikukkumistest või kaotamata reaalsustaju pärast õnnestumist; suutlikkus paindlikuks ja konstruktiivseks enesekontrolliks; võime armastada ja end heldelt teistele anda; enesekindlus ja vankumatus otsustes ja kohustustes; rahulikkus ning võime ületada väljakutseid ja raskusi; optimism,

rõõmsameelsus, sõbralikkus ja huumorimeel.

Viimaks, sotsiaalse küpsuse elementide juurde kuuluvad: siiras meeldumus teiste vastu, pidades lugu nende õigustest ning püüdes avastada ja lahendada nende vajadusi; mõistev hoiak arvamuste, väärtuste või kultuurielementide lahknevusega kokku puutudes, langemata eelarvamustesse; iseseisvus ja kriitiline suutlikkus seistes silmitsi dominantse kultuuri, surverühmade või moega; loomulik käitumine, mis viib tegutsemiseni ilma palja konventsionalismita; suutlikkus kuulata ja mõista; võime teistega koos töötada.

Tee küpsuseni

Me võiksime need tunnused kokku võtta öeldes, et küps inimene on võimeline arendama üllast, selget, sidusat eluprojekti selle varmaks

elluviimiseks vajaliku positiivse väljavaatega. Igal juhul on küpsus protsess, mis nõuab aega ja läbib erinevaid hetki ja etappe. Selle kasvamine on tavaliselt järkjärguline, kuigi kindlad sündmused inimese elus võivad viia äkiliste edasiminekeni. Näiteks, esimese lapse sünd on verstapost, mis võib inimese äkitselt äratada talle uue vastutusega kaasneva suhtes. Või ka suured majanduslikud raskused võivad viia uute hinnanguteni selles osas, mis on elus tõeliselt oluline jne.

Armu muutev jõud on märkimisväärne tegur teel küpsuseni. Me näeme tuntumates pühakutes nende kõrgeid ideaale, nende kindlaid veendumusi, nende alandlikkust (kõige adekvaatsemat minapilti), nende piiritut loovust ja initsiatiivi, nende eneseandmise võimet ja tegudes väljendatud armastust, nende nakkavat

optimismi, nende mõjusat ja universaalset avatust, mis väljendus nende apostellikus innukuses. Selge näide sellest on püha Josemaría elu, kes tundis juba nooruses armu tegutsemist tema isiksuse tugevdamisel. Vaatamata kõigile raskustele, tundis ta juba üsna noorelt endas tavatut meelerahu: „Ma usun, et Issand on pannud minu sisse veel ühe iseloomuomaduse: rahu – võime olla rahu ja anda rahu – hinnates seda selle põhjal, mida ma näen inimeste puhul, kellega ma tegelen või keda ma juhendan.”[9] Tema sõnad võiks kohaldada üsna sobivalt nende psalmi sõnadega: *Super senes intellexi quia mandata tua quaesivi*[10]: Ma olen arukam kui vanad, sest ma panen tähele su korraldusi. Kuid kõik see on ühitatav tõsiasjaga, et küpsus saavutatakse tavaliselt ajapikku, astudes vastu õnnestumistele ja ebaõnnestumistele, mis kuulub

Jumaliku Ettehoolduse tegutsemise juurde.

Toetudes armule ja ajale

Ehkki see, kui inimene on jõudnud elus teatud küpsuse astmeni, on sageli selge, siis ülesanne parandada oma olemise viisi on eluaegne projekt. Enese tundmine ja oma iseloomu aktsepteerimine annab meile vajalikku rahu, et selle poole püüdlemises mitte heituda. See ei tähenda rahuldumist sellega, mida me oleme juba saavutanud. Pigem tähendab see äratundmist, et pühaduse kangelaslikkus ei nõua täiuslikku iseloomu ega pürgi idealiseeritud olemisviisi poole. Pühadus nõuab kannatlikku päevpäevast võitlust, saades aru oma vigadest ja paludes andeks. „Tõsielulised lood kristlikust kangelaslikkusest sarnanevad meie endi kogemusega: nad võitlesid ja võitsid; nad võitlesid ja kaotasid. Ja

siis, kahetsevalt, naasid nad võitlusesse.”[11] Jumal loodab meie pingutusele, mis on aja jooksul püsiv, et lihvida meie olemise viisi. Nagu ütles keegi Jumala sulasele, Dora del Hoyo’le tema elu lõpu lähenedes: „Dora, keegi, kes on näinud sind varem, ei usuks, kui näeks sind praegu! Sa oled justkui teine inimene” Dora naeris, teades väga hästi, mida ma silmas pidasin.””[12] See inimene aitas Doral mõista, kuidas tema iseloom oli aastate jooksul saavutanud teatava balansi, mis tasakaalustas tema muidu tugevat temperamenti. Selles võitluses saame me alati loota meie Issanda abile ja Maarja emalikule hoolele: „Jumalaema teeb meiega just seda. Maarja aitab meil inimlikult kasvada ja olla oma usus tugevad, kiusatustele mitte alla vanduda, olla inimesed ja kristlased, kes on pealiskaudsed, kuid elada vastutustundlikult, kalduda

kasvavalt selle poole, mis on kõrgeim.”[13]

Järgnevates artiklites kaalume me iseloomu arengu erinevaid aspekte ja toome välja mõned kristliku küpsuse peamised tunnused. Me mõtiskleme selle hoone üle, mille soovib Püha Vaim meie aktiivsel koostööl meie hinges üles ehitada. Ja me vaatame iseloomujooni, mis vundamendil olema peaksid, et olla kindel, et ehitis on püsiv ning seda, kuidas parandada ükskõik millist pragu, mis võib ilmnedada. Milline põnev väljakutse on se pistada isiksus, mis peegeldab selgelt Kristus Jeesuse kujutist!

J.Sesé

[1] Püha Johannes Paulus II.
Entsüklika Redemptor hominis, 10. 4.
märtsil 1979

[2] Ef 4: 13

[3] Püha Josemaría. *Jumala sõbrad*,
75

[4] Püha Josemaría. *Sepikoda*, 468

[5] Mt 13: 8

[6] Püha Josemaría. *Tee*, 947

[7] Püha Josemaría. *Tee*, 496

[8] Kl 3: 14

[9] Püha Josemaría. *Intimate notes*.
Nr 1095. Tsiteeritud Andrés Vázquez
de Prada raamatus *The Founder of
Opus Dei*, 1. osa. Scepter, New York.
2001, p 481

[10] Ps 118 (Vulgata)

[11] Püha Josemaría. Kristus on
möödumas.

[12] Rosalia Lopez Martineze
mälestused. Rooma, 29. novembril

2006 (AGP, DHA, T-1058), tsiteeritud
Javier Medina teoses *Dora del Hoyo,*
A Lighted Lamp. Scepter. London–
New York. 2014. Lk 94

[13] Paavst Franciscus. *Jutlus Sancta
Maria Salus Populi Romani* pildi ees,
6. mail 2013.

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
et-ee/article/kristusega-samastatud-
isiksus/](https://opusdei.org/et-ee/article/kristusega-samastatud-isiksus/) (28.03.2025)